

BYLO NEBYLO â€ 21

ÅšterÅ½, 09 duben 2013

Švédký stÅ½ vybraných událostí, jak šly dájinami. Dnešní menu: lomivá luštÅ½nina, vodácký prÅ½vodce pro Ofélii, srÅ½ka titánÅ½, dášjepis hrou, souboj nervÅ½, 300 km nad Zemí, lanÅ½mít v poštÅ½, hvÅ½zdy proti hvÅ½zdám, jak selka kníÅ½ectví zachránila, sbírka pÅ½íkladÅ½, doufající.

8.4.1745 – byla provedena první operace šedého zákalu. PÅ½esnášji Å½eno první operace šedého zákalu, kdy z oka byla vyjmuta zkalená Å½oka. ProtoÅ½e operace, kdy se Å½oka „vydloubla“ z pouzdra a nechala se spadnout do sklivce, se prováděly uÅ½ v Babylonii dva tisíce let pÅ½ed naším letopoÅ½tem. Tedy, BabyloÅ½ané samozÅ½ejmÅ½ nevÅ½dÅ½li, Å½e jde o zákal Å½oky, jen si všimli, Å½e v zornici je cosi šedivého. toho zlehýnka píchnou, zapadne to dozadu do sklivce a nemocný pak pÅ½ece jen lépe vidí, i kdyÅ½ jen obrysovÅ½.

Tento zákrok se prováděl ještÅ½ v 18. století bÅ½nÅ½ na trÅ½ištích a poutích. „OÅ½“ pÅ½mÅ½sta, bÅ½hem jednoho dne ošetÅ½ili všechny zájemce a druhý den jiÅ½ byli zase na cestÅ½. Pro jistotu. NÅ½k jejich pacienti totiž po zákroku oslepli. Tak pÅ½i o zrak napÅ½íklad Johann Sebastian Bach Å½ Georg Friedrich HÅ½. Å½oka ponechaná ve sklivci ale nÅ½kdy zpÅ½sobila druhotné potíÅ½e jako odchlípení sítnice nebo vznik zeleného zákalu.

Francouzský lékařÅ½ Jacques Daviel si uvÅ½domil, Å½e neÅ½ zatlaÅ½it do sklivce, je lepší Å½oku vyjmout, a taky to udělat bez Å½oky vidí velmi rozmazanÅ½, chybí mu asi tak +20 dioptrií. Å½elovÅ½k je schopen rozeznat neše poÅ½et prstÅ½ ruce ze vzdálenosti asi jednoho metru. Ale lépe koukat pÅ½es dno od jogurtu neÅ½ nevidět vÅ½bec. No a dneska uÅ½ nepotÅ½ebujeme ani ty jogurtovky, protoÅ½e umíme uÅ½ pár desítek let vymÅ½nit Å½oku za jinou. 9.4.2011 – zerv infarkt myokardu pÅ½i šorchlování na Seychelách ZdenÅ½k Šmíd, Å½eský spisovatel. „Dumá-li po dešti osamělý muÅ½ nad struÅ½kou vody mizící v kanále, je to vodák. PÅ½emýšlí, kudy by to jel. Automaticky svou loÅ½, háka i sebe dvÅ½krát zmenšuje. Ví, Å½e napÅ½ed by musel pekelnÅ½ pÅ½itahovat, aby nenarazil na vajro. krásnÅ½ by se provlékl mezi zbytkem housky a obrubníkem chodníku a pak by musel ostÅ½e zatoÅ½it vlevo, aby ho to nevuculo do kanálu.“

10.4.1912 – z britského Southamptonu za ovací davÅ½ vyplul na svou první plavbu nejvÅ½tší a nepotopitelný zaoceánský parník Titanic. O pÅ½t dní pozděšji jeho pouÅ½ skonašila na ledové kÅ½e. – narodil se Eduard Štorch, Å½eský spisovatel, pedagog. UÅ½ jako patnáctiletý hoch se chtěl stát uÅ½itelem. Pedagogickou kariéru zahájil na Mostecku, kde hned narazil na tvrdou realitu Å½ivota – „...vzduch zkaÅ½ený dýmem a zpustlé dášti, které tu jsou postrachem vychovatelů, kouÅ½tí, jakmile se nauÅ½ily bÅ½hat, koÅ½alku pijí s dospělými z lášou, podváděšjí, jsou do krajnosti drzé, surové, ukradnou i hodinky uÅ½iteli, z uÅ½itele si nic nedělají, policajšm utekou, a rodiÅ½e dášti vychovávají jen bitím.“ Pozděšji získal místo v Praze, kde na LibeÅ½ském ostrovÅ½ zalošil dáštskou farmu takovou školu v pÅ½írodě. Ráno se Å½áci uÅ½ili obtíší pÅ½edmÅ½ty jako fyziku, matematiku, kreslení a odpoledne pak bylo uÅ½ méně náošné vyuÅ½ování – dášjepis, obÅ½anská nauka, zpÅ½v a tÅ½locvik. KvÅ½li financování tohoto projektu prodal Národnímu muzeu svou archeologickou sbírku, kterou 20 let budoval. 11.4.1755 – narodil se James Parkinson, britský lékařÅ½ a chirurg, který popsal tÅ½mes rukou, shrbenou postavu, nejisté šouravé kroky, poruchy hybnosti a chÅ½e a potíÅ½e pÅ½i mluvení jako projevy choroby a nazval ji „tÅ½aslavá obrna“. Dnes jí Å½íkáme Parkinsonova nemoc a zpÅ½sobuje ji pÅ½edÅ½asné odumírání mozkových bunÅ½k zodpovědných za tvorbu dopaminu. Å½imÅ½ je výraznÅ½ narušen pÅ½enos povelÅ½ z mozku ke svalÅ½m. LékařÅ½i umí její prÅ½bÅ½h zpomalit, na toho, kdo vyléšit, kolonka v „Bylo – nebylo“ teprve Å½eká. 12.4.1961 – odstartoval z kosmodromu Bajkonur nadporučík Jurij AlexejeviÅ½ Gagarin, sověštský kosmonaut, aby po 108 minutách dopadl na bÅ½eh Å½mky Volhy nedaleko vesnice Smelovka v Saratovské oblasti jako major. 12.4.1994 – vtrhnul na internet první spam, a to z klávesnice právníkÅ½ Laurence Canter a Marthy Siegelové, kterým najatý programátor vytvošil skript, jenÅ½ všem uÅ½ivatelÅ½m UseNetu zaslal zprávu obsahující nabídku vyplnĀ½ní pÅ½ihlášky do loterie o zelenou kartu. Odporný termín pro nevyšádané emaily, reklamy, výzvy a jiné protivnosti byl pÅ½evzat ze scénky seriálu Monty PythonÅ½ v létající cirkus, ve které nabízela servírka klientovi lanÅ½mít (Spiced Pork And Ham) na sto zpÅ½sobě. 12.4.1861 – útokem jednotky Konfederace na federální pevnost Fort Sumter u Charlestonu de facto vypukla válka Severu proti Jihu, nebo taky Jihu proti Severu, jak se to vezme. O 4 roky pozděšji, na den pÅ½esnáš, generál porášené Konfederace Robert Edward Lee podepsal kapitulaci listinu. A 2 dny po té byl vítěšzný prezident Unie Abraham Lincoln zastÅ½elen na slavnostním pÅ½ed ve FordovÅ½ divadle hercem Johnem Wilkesem Boothem, který porášku Jihu nerozdýchá. 12.4.1012 – usedl na kníšecí stolec kníše OldÅ½mich. PÅ½emyslovci málem vymÅ½eli po meši dášív, neÅ½ se stihli pošádně usadit na trÅ½nu. BratřÅ½i Boleslav, Jaromír a OldÅ½mich si místo bratrské lásky šli pÅ½kně vzájemnÅ½ po krku. Nelze jim to vyšít, kde se chudáci mÅ½li slušným zpÅ½sobě naušit: dášek zabil vlastního bratra, tatínek nechal vyvršdit celý konkurenšní rod... Nejstarší z bratrÅ½ Boleslav zvaný Ryšavý v rámci boje o trÅ½n udělšlal z mladšího Jaromíra eunucha a nejmladšího OldÅ½micha chtěl pro jistotu vyhladit úplnĀ½. OldÅ½michovi se naštÅ½stí podašit všas prchnout spolu s matkou i bratrem Jaromírem do NĀ½mec. Boleslav byl nišema, surovec a násilník i dle stÅ½edovškých mÅ½títek. Sel vítr a pÅ½ed bouší pak z Å½ech upaloval, aÅ½ se mu za patama prášilo. „Heleme se“ polský král Boleslav Chrabrý, „takový pĀ½kný trĀ½n a docela volný.“ A vytáhl jako eskamotér z rukávu jakéhosi Vladivoje, údajnĀ½ z PÅ½emyslovské pÅ½ízně, a na volný trĀ½n ho posadil. Vladivoj byl notorický alkoholik, ale neÅ½ se stihl k upít, povedl se mu opravdu šikovný kousek. Pošádal nĀ½meckého krále JindĀ½micha II., aby mu udělšlil Å½echy v léno. JindĀ½michovi pÅ½ekvapením málem vypadly zuby, ale co se bude bránit, Å½e jo, a s radostí vyhovášl. A tak Å½echy, které nĀ½meckému panovníkovi nepatšily a ani na nĀ½ nemĀ½l šádný právní nárok, od této chvíle budou uÅ½ navšdy považovšny za majetek nĀ½mecké Å½iše. Spory o trĀ½n nebraly konce, chvíli vládl Ryšavec, chvíli Jaromír, a polský Boleslav

Chrabrý nenápadně vzadu tahal za nitky. Nakonec na český knížecí stolec usedl sám. Tu se do hry vložil Němec. Jak to ho Polák nepořádal “dle starého práva“ (starého pán roku), o udělení říše v léno, ha? Pojďte ho s moji, Jaromíre a Oldřichu, já vám s tím trůnem pomůžu, vono to Polsko se nám zaříná jak moc rozpínat. Tak si dali po papule zase Jindřich s Boleslavem Chrabrým a Přemyslovci získali zpět své knížectví. Jenže, to knížectví vlastně zdědí? Ryšavec hnije slepý někde v polském vězení, Jindřich, ten si chudák ani nešetril Oldřich si sice šetril, ale dědic furt nikde. A jednou na lovu Oldřich spatřil spanilou prادلenu. se tenkrát moc nenosila, že ona byla vdaná taky nijak nevadilo. A za dubem u studánky zplodili kníže Oldřich a žena z lidu Božena Kámenová následníka českého trůnu Břetislava. Zlí jazykové tvrdí, že Božena byla ušlechtilá, k Oldřich potkal a že otcem přemyslovce je sedlák Kámen. No, a ušlechtilo bylo, jak bylo, každopádem zachránila situaci. Chudák Jaromír dopadl neslavně. V rámci tahanic o trůn ho nechal Oldřich oslepit a nakonec skončil rukou proradného Vrsovice, který na něj šel pod otvorem záchoda a napíchl ho na kopí. 13.4.1912 – na se František Běloun, český učitel matematiky a deskriptivní geometrie. Taky jste se z něj šetrili? 14.4. – zemřel Ludvík Lazar Zamenhof, autor esperanta. Narodil se v polském Białystoku, který tehdy patřil Ruskému impériu, a žili v něm židé, Poláci, Němci a Bělorusové. Zamenhof za svůj rodný jazyk považoval ruštinu, kterou mluvil jeho otec, učitel němčiny, a mluvil také jidišem, který se naučil od matky. Jak vyrůstal, mluvil šesti jazyky v tomto jazyce později vychovával své děti. Hotovej Babylon :-) A tak vymyslel to esperanto. Jako koníček dobrý, ale angličtinu asi ušlechtilo neporazí. Mára Kosmasová